

IRODALOMJEGYZÉK

Levéltári források

- Arhiva Ministerului Afacerilor Externe (A román Külügyminisztérium Levéltára, Bukarest)
- fond Conferința de Pace de la Paris (1946–1947).
 - fond 71/ Germania 1920–1944.
 - fond 71/ România 1920–1944.
 - fond 71/ Transilvania 1920–1944.
 - fond 71/ Ungaria 1920–1944.
- Arhivele Naționale Istorice Centrale (Nemzeti Történelmi Központi Levéltár, Bukarest)
- fond Președinția Consiliului de Miniștri.
- Magyar Országos Levéltár
- Külügyminisztériumi levéltár. A Külügyminisztérium Politikai Osztályának iratai K 63.
 - Külügyminisztériumi levéltár. A Külügyminisztérium Politikai Osztályának rezervált iratai K 64.
 - Külügyminisztériumi levéltár. A Külügyminisztérium Gazdaságpolitikai Osztályának iratai K 69.
 - Külügyminisztériumi levéltár. A Külügyminisztérium Számjelosztályának iratai K 74.
 - Miniszterelnökségi levéltár. Minisztertanácsi jegyzőkönyvek K 27.
 - Sajtólevéltár. Kozma Miklós iratai K 429.
 - Sajtólevéltár. Sajtóarchívum, Erdéllyel foglalkozó lapkivágatok, kéziratok és cikkgyűjtemények K 610.
- Politikatörténeti Intézet Levéltára
- A Kommunisták Magyarországi Pártjának (Kommunista Internacionálé Magyar Szekciója) iratai 878. fond.

Forrásközlések

- Az 1935. évi április hó 27-ére hirdetett Országgyűlés Képviselőházának Naplója. XXII. kötet. Hiteles kiadás. Budapest, 1939, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat Könyvnyomdája.
- Az 1935. évi április hó 27-ére hirdetett Országgyűlés Felsőházának Naplója. IV. kötet. Hiteles Kiadás. Budapest, 1939, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat nyomása.
- Az 1939. évi június hó 10-re kihirdetett Országgyűlés Képviselőházának Naplója. Hiteles Kiadás. 1939, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat Könyvnyomdája. I – VII. kötet.
- Az 1939. évi június hó 10-ére kihirdetett Országgyűlés Felsőházának Naplója. Hiteles Kiadás. Budapest, 1939, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat Könyvnyomdája. Budapest, I. kötet.

*

- Calafeteanu, Ion: *Români la Hitler*. [Románok Hitlernél.] București, 1999, Univers Enciclopedic.
- Diplomáciai iratok Magyarország külpolitikájához, 1936–1945*. IV. kötet. *Magyarország külpolitikája a II. világháború kitörésének időszakában, 1939–1940*. Összeállította és sajtó alá rendezte Juhász Gyula. Budapest, 1962, Akadémiai Kiadó.
- Diplomáciai iratok Magyarország külpolitikájához, 1936–1945*. V. kötet. *Magyarország külpolitikája a nyugati hadjárattól a Szovjetunió megtámadásáig, 1940–1941*. Összeállította Juhász Gyula. Budapest, 1982, Akadémiai Kiadó.
- Documents on German Foreign Policy, 1918–1945*. [Dokumentumok a német külpolitikáról, 1918–1945.] Series D (1937–1945), Volume X., *The War Years, June 23–August 31, 1940*. London, 1957, Her Majesty's Stationery Office.
- Gafencu, Grigore: *Misiune la Mosvova, 1940–1941. Culegere de documente*. [Moszkvai kiküldetés 1940–1941. Dokumentumgyűjtemény.] Ediție de Ion Calafeteanu et al. București, 1995, Univers Enciclopedic.
- Halmosy Dénes: *Nemzetközi szerződések, 1918–1945*. Második kiadás. Budapest, 1983, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Gondolat Könyvkiadó.

- Hitler hatvannyolc tárgyalása, 1939–1944. Hitler Adolf tárgyalásai kelet-európai államférfiakkal.* Válogatta Ránki György. 1–2. kötet. Budapest, 1983, Magvető Könyvkiadó /Tények és tanúk/.
- Horthy Miklós titkos iratai.* Az iratokat sajtó alá rendezte Szinai Miklós és Szűcs László. Második kiadás. Budapest, 1963, Kossuth Könyvkiadó.
- Mamina, Ion: *Consilii de Coroană.* [Koronatanácsok.] București, 1997, Editura Enciclopedică /Biblioteca de istorie contemporană a României/.
- Puşcaş, Vasile (ed.): *Transilvania și aranjamentele europene, 1940–1944.* [Erdély és az európai rendezések, 1940–1944.] Cluj-Napoca, 1995, Centrul de Studii Transilvane. Fundația Culturală Română /Documenta, II./.
- Réti György (szerk.): *Olasz diplomáciai dokumentumok a második bécsi döntésről. Hogyan kaptuk vissza Észak-Erdélyt 1940-ben?* Budapest, 2000, Aula Kiadó.
- Romsics Ignác (főszerk.): *Magyarok kisebbségben és szórványban. A Magyar Miniszterelnökség Nemzetiségi és Kisebbségi Osztályának válogatott iratai, 1919–1944.* Budapest, 1995, Teleki László Alapítvány.
- A Wilhelmstrasse és Magyarország. Német diplomáciai iratok Magyarországról, 1933–1944.* Összeállította Ránki György és mások. Budapest, 1968, Kossuth Könyvkiadó.
- Zsigmond László (szerk.): *Magyarország és a második világháború (Titkos diplomáciai okmányok a háború előzményeihez és történetéhez).* Budapest, 1959, Kossuth Könyvkiadó.

Visszaemlékezések, naplók

- Andorka Rudolf naplója. A madridi követségtől Mauthausenig.* Összeállította, a bevezetőt és a jegyzeteket írta Lőrincz Zsuzsa. Budapest, 1978, Kossuth Könyvkiadó.
- Barcza György: *Diplomataemlékeim, 1911–1945. Magyarország volt vatikáni és londoni követének emlékirataiból.* 1–2. kötet. Budapest, 1994, Európa–História. /Extra Hungariam./
- Bethlen Béla: *Észak-Erdély kormánybiztosa voltam.* Sajtó alá rendezte Romsics Ignác. Budapest, 1989, Zrínyi Katonai Kiadó.
- Bethlen István emlékirata, 1944.* Sajtó alá rendezte Romsics Ignác. Budapest, 1988, Zrínyi Katonai Kiadó.

- Boilă, Zaharia: Momente culminante și amintiri din viața publică a lui Iuliu Maniu. [Kimagasló pillanatok, és emlékek Iuliu Maniu közéletéből.] In Pop, Ionel et al.: *Amintiri despre Iuliu Maniu*. [Emlékek Iuliu Maniuról.] Ediție de Livia Titieni Boilă. Cluj-Napoca, 1998, Editura Dacia.
- Bossy, Raoul: *Amintiri din viața diplomatică, 1918–1940*. [Emlékek a diplomáciai életből, 1918–1940.] Volumul al II-lea, 1938–1940. Ediție de Stelian Neagoe. București, 1993, Humanitas.
- Ciano gróf naplója, 1939–1943. Az 1946-os magyar kiadást megigazította és az előszót írta Eszes Máté. H. n., 1999, Ármádia Kiadó.
- Dessewffy Gyula: Emlékeim Teleki Pálról. In Csicsery-Rónay István – Vigh Károly (szerk.): *Teleki Pál és kora. A Teleki Pál emlékévé előadásai*. Budapest, 1992, Occidental Press.
- Gafencu, Grigore: *Jurnal iunie 1940 – iulie 1942*. [Napló 1940. június – 1942. július.] Ediție de Ion Ardeleanu și Vasile Arimia. București, 1991, Editura Globus.
- Gagyí József: *Dokumentumgyűjtemény. Az 1940. augusztus 30-i Bécsi Döntés, a magyar hadsereg bevonulása, a magyar adminisztráció kialakulása a Székelyföldön*. Kézirat. Csíkszereda, 1993, Teleki László Alapítvány Könyvtára, jelzet: K – 1251/93.
- Groza, Petru: *A börtön homályában. Malmaison, 1943–1944 telén*. Budapest, 1986, Gondolat Kiadó /Közös dolgaink/.
- Hory András: *Bukaresttől Varsóig*. Sajtó alá rendezte Pritz Pál. Budapest, 1987, Gondolat Könyvkiadó.
- Kacsó Sándor: *Nehéz szagú iszap felett. Önéletrajzi visszaemlékezések*. III. kötet. Bukarest, 1993, Kriterion Könyvkiadó.
- Kállay Miklós: *Magyarország miniszterelnöke voltam, 1942–1944. Egy nemzet küzdelme a második világháborúban*. 1–2. kötet, Budapest, 1991, Európa–História /Extra Hungariam/.
- Kertész István: *Magyar békeillúziók, 1945–1947. Oroszország és a Nyugat között*. Budapest, 1995, Európa–História /Extra Hungariam/.
- Manoilescu, Mihail: *Dictatul de la Viena. Memorii iulie–august 1940*. [A bécsi diktátum. Emlékiratok 1940. július–augusztus.] Ediție de Valeriu Dinu. București, 1991, Editura Enciclopedică.
- Nagybaczoni Nagy Vilmos: *Végzetes esztendők, 1938–1945*. Átdolgozott, második kiadás. Budapest, 1986, Gondolat Kiadó.

- Pop, Valeriu: *Bătălia pentru Ardeal*. [Az Erdélyért vívott csata.] Ediție de Sanda Pop și Nicolae C. Nicolescu. București, 1992, Editura Enciclopedică.
- Regele Carol al II-lea al României. Însemnări zilnice. 1937–1951*. [II. Károly, Románia királya. Napi feljegyzések. 1937–1951.] Volumul II. *13 martie – 15 decembrie 1939 (Caietele 8–10)*. București, 1997, Scripta.
- Regele Carol al II-lea al României. Însemnări zilnice. 1937–1951*. [II. Károly, Románia királya. Napi feljegyzések. 1937–1951.] Volumul III. *15 decembrie 1939 – 7 septembrie 1940 (Caietele 11–11A)*. București, 1998, Scripta.
- Szegedy-Maszák Aladár: *Az ember ősszel visszanéz... Egy volt magyar diplomata emlékirataiból*. 1–2. kötet, Budapest, 1996, Európa–Historia /Extra Hungariam/.
- Újpétery Elemér: *Végállomás Lisszabon. Hét év a magyar királyi külügy szolgálatában*. Budapest, 1987, Magvető Könyvkiadó /Tények és tanúk/.
- Waldeck, R. G.: *Athénée Palace*. București, 2000, Humanitas /Spectacolul istoriei, 3/.

Összefoglaló művek, tanulmányok

- Ablonczy Balázs: Teleki Pál. In Romsics Ignác (szerk.): *Trianon és a magyar politikai gondolkodás, 1920–1953. Tanulmányok*. Budapest, 1998, Osiris Kiadó.
- Ablonczy Balázs: *Teleki Pál (Egy politikai életrajz vázlat)*. H. n., 2000, Elektra Kiadóház /ÉLET-KÉP Sorozat/.
- Bán D. András: *Illúziók és csalódások. Nagy-Britannia és Magyarország, 1938–1941*. Budapest, 1998, Osiris Kiadó.
- Bárdi Nándor – Wéber Péter: Kisebbségben és többségben: Iuliu Maniu nézőpontjai. *Limes*, Tatabánya, 1998. 4. sz.
- Bárdi Nándor: A szupremácia és az önrendelkezés igénye. Javaslatok, tervek, az erdélyi kérdés rendezésére (1918–1940). In uő (szerk.): *Források és stratégiák. A II. Összehasonlító magyar kisebbségtörténeti szimpózium előadásai, Székelyudvarhely, 1997. augusztus 21–22*. Csíkszereda, 1999, Pro-Print Könyvkiadó /Múltunk Könyvek/.

- Boia, Lucian: *Történelem és mítosz a román köztudatban*. Bukarest–Kolozsvár, 1999, Kriterion Könyvkiadó /Gordiusz/.
- Bulla Béla: Az új országgyarapodás. *Magyar Szemle*, 1940. október.
- Ciachir, Nicolae: *Marile puteri și România, 1856–1947*. [A nagyhatalmak és Románia, 1856–1947.] București, 1996, Editura Albatros.
- Constantiniu, Florin: *O istorie sinceră a poporului român*. [A román nép őszinte története.] Ediția a II-a, București, 1999, Univers Enciclopedic.
- Czettler Antal: *Teleki Pál és a magyar külpolitika, 1939–1941*. Budapest, 1997, Magvető Kiadó.
- Csatári Dániel: *Forgószélben (Magyar–román viszony 1940–1945)*. Budapest, 1968, Akadémiai Kiadó.
- Dobrinescu, Valeriu Florin – Pătroiu, Ion: *Anglia și România între anii 1939–1947*. [Anglia és Románia 1939 – 1947 között.] București, 1992, Editura Didactică și Pedagogică, R.A.
- Dombrády Lóránd: *Hadserg és politika Magyarországon, 1938–1944*. Budapest, 1986, Kossuth Könyvkiadó.
- Dombrády Lóránd: *Katonapolitika és hadserg, 1920–1944*. Budapest, 2000, Ister Kiadó.
- Farkasfalvy Sándor: A visszacsatolt keleti terület. Ipar. *Magyar Statisztikai Szemle*, 1940. 8–9. sz.
- Fogarasi Zoltán: A népesség anyanyelvi, nemzetiségi és vallási megoszlása törvényhatóságokint 1941-ben. *Magyar Statisztikai Szemle*, 1944. 1–3. sz.
- Fülöp Mihály – Sipos Péter: *Magyarország külpolitikája a XX. században*. Budapest, 1998, Aula Kiadó.
- Gáll Ernő: A román nemzeti ideológia – tegnap és ma. *Regio*, 1995. 1–2. sz.
- Georgescu, Vlad: *Istoria Românilor. De la origini pînă în zilele noastre*. [A románok története. A kezdetektől napjainkig.] Ediția a IV-a, București, 1995, Humanitas /Seria Istorie/.
- Gergely Jenő – Pritz Pál: *A trianoni Magyarország, 1918–1945*. Budapest, 1998, Vince Kiadó /Tudomány – Egyetem/.
- Giurescu, Dinu C.: *România în al doilea război mondial, 1939–1945*. [Románia a második világháborúban, 1939–1945.] București, 1999, Editura All Educational.

- Grad, Cornel: *Al doilea arbitraj de la Viena*. [A második bécsi döntés.] Iași, 1998, Institutul European /Istorie și diplomație, 17./.
- Grad, Cornel: Opinia autorului. Al doilea arbitraj de la Viena (30. august 1940). Poziția armatei române. [A szerző véleménye. A második bécsi döntés. 1940. augusztus 30. A román hadsereg álláspontja.] *Limes*, Zaláu, 1998. 4. sz.
- Hillgruber, Andreas: *Hitler, Regele Carol și Mareșalul Antonescu. Relațiile germano-române, 1938-1944*. [Hitler, Károly király és Antonescu marsall. A német-román kapcsolatok 1938-1944 között.] Editie de Stelian Neagoe. București, 1994, Humanitas /Seria Istorie/.
- Hitchins, Keith: *România 1866-1947*. [Románia 1866-1947 között.] București, 1994, Humanitas.
- Iordachi, Constantin - Turda, Marius: Politikai megbékélés versus történeti diskurzus: az 1989-1999 közötti román történetírás Magyarország-percepciója. *Regio*, 2000. 2. sz.
- Iszlámov, Tofik: Erdély a szovjet külpolitikában a második világháború alatt. *Múltunk*, 1994. 1-2. sz.
- Juhász Gyula: *A Teleki-kormány külpolitikája, 1939-1941*. Budapest, 1964, Akadémiai Kiadó.
- Juhász Gyula: *Magyarország külpolitikája, 1919/1945*. Második, átdolgozott kiadás. Budapest, 1975, Kossuth Könyvkiadó.
- Juhász Gyula: Teleki Pál külpolitikája. In Csicsery-Rónay István - Vigh Károly (szerk.): *Teleki Pál és kora. A Teleki Pál emlékévé előadásai*. Budapest, 1992, Occidental Press.
- Juhász Gyula: A második bécsi döntés. In *Magyarságkutatás. A Magyarságkutató Csoport évkönyve*. Főszerk.: uő. Szerk.: Kiss Gy. Csaba. Budapest, 1987.
- Kim, Jiyoung: *A nagyhatalmi politika és az erdélyi kérdés a II. világháború alatt és után*. Budapest, 2000, Osiris Kiadó /Doktori mester-munkák/.
- Korom Mihály: A második bécsi döntéstől a fegyverszünetig. In Rác István (szerk.): *Tanulmányok Erdély történetéről. Szakmai konferencia Debrecenben 1987. október 9-10*. Debrecen, 1988, Csokonai Kiadó.

- Köpeczi Béla: Kitekintés: Erdély útja 1918 után. In Szász Zoltán (szerk.): *Erdély története*. Harmadik kötet. *1830-tól napjainkig*. Budapest, 1986, Akadémiai Kiadó.
- L. Balogh Béni: Az erdélyi magyar menekültkérdés 1939 és 1944 között. *Regio*, 1999. 3–4. sz.
- Livezeanu, Irina: *Cultură și naționalism în România Mare 1918–1930*. [Kultúra és nacionalizmus Nagy-Romániában 1918–1930.] București, 1998, Humanitas /Seria Istorie/.
- Macartney, C. A.: *Teleki Pál miniszterelnöksége, 1939–1941 (Az OCTOBER FIFTEENTH: A History of Modern Hungary 1929–1945. XII–XIX. fejezete)*. Budapest, 1993, Occidental Press.
- Mikó Imre: *Huszonkét év. Az erdélyi magyarság politikai története 1918. december 1-től 1940. augusztus 30-ig*. Budapest, 1941, Studium /Reprint: Optimum Kiadó, é. n./.
- Miskolczi Ambrus: Barát vagy ellenség? Scotus Viator és Macartney Elemér. Két vélemény Erdélyről, Magyarországról és Romániáról. *Holmi*, VI. évf. 10. sz., 1994. október.
- Mungiu-Pippidi, Alina: *Transilvania subiectivă*. [Szubjektív Erdély.] București, 1999, Humanitas.
- Mușat, Mircea – Ardeleanu, Ion: *România după Marea Unire*. [Románia a Nagy Egyesülés után.] Vol. II. Partea a II-a. *Noiembrie 1933–septembrie 1940*. București, 1988, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Ormos Mária: *Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában (1919–1941)*. I–II. kötet. Budapest, 2000, PolgART Könyvkiadó Kft.
- Ormos Mária: *Magyarország a két világháború korában (1914–1945)*. Debrecen, 1998, Csokonai Kiadó /Történelmi Kézikönyvtár/.
- Páva István: *Trianon–Belvedere–Hadbalépés*. Pécs, 1995, Pro Pannonia Kiadói Alapítvány /Pannónia Könyvek/.
- Petrichevich-Horváth Miklós: A visszacsatolt keleti terület. Közlekedés. *Magyar Statisztikai Szemle*, 1940. 8–9. sz.
- Pritz Pál: *Magyar diplomácia a két háború között. Tanulmányok*. Budapest, 1995, Magyar Történelmi Társulat.
- Ránki György: *Gazdaság és külpolitika. A nagyhatalmak harca a délkelet-európai gazdasági hegemóniáért (1919–1939)*. Budapest, 1981, Magvető Kiadó /Gyorsuló idő/.

- Ránki György: *A Harmadik Birodalom árnyékában*. Budapest, 1988, Magvető Kiadó /Gyorsuló idő/.
- Réti György: *Budapest – Róma Berlin árnyékában. Magyar–olasz diplomáciai kapcsolatok a Gömbös-kormány megalakulásától a berlini háromhatalmi egyezményig, 1932–1940*. Budapest, 1998, ELTE Eötvös Kiadó.
- Réti György: A második bécsi döntés. *Külpolitika*, 2000. 1–2. sz.
- Román Ildikó: A magyar–román viszony alakulása 1937–1940 között. *Regio*, 1994. 3. sz.
- A romániai menekültek főbb adatai az 1944. februári összeírás szerint. *Magyar Statisztikai Szemle*, 1944. 9–12. sz.
- Romsics Ignác: *Bethlen István. Politikai életrajz*. Budapest, 1991, Magyarországi Intézet /A Magyarországi Intézet könyvtára, VIII./.
- Romsics Ignác: *Helyünk és sorsunk a Duna-medencében*. Budapest, 1996, Osiris Kiadó.
- Romsics Ignác: *Nemzet, nemzetiség és állam Kelet-Közép- és Délkelet-Európában a 19. és 20. században*. Budapest, 1998, Napvilág Kiadó.
- Romsics Ignác: *Magyarország története a XX. században*. Budapest, 1999, Osiris Kiadó /Osiris Tankönyvek/.
- Rónai András: Erdély népeségi viszonyai. *Magyar Statisztikai Szemle*, 1939. 4. sz.
- Rónai András: *Térképezett történelem*. Budapest, 1989, Magvető Könyvkiadó.
- Scurtu, Ioan – Buzatu, Gheorghe: *Istoria românilor în secolul XX (1918–1948)*. [A románok története a XX. században, 1918–1948.] București, 1999, Editura Paideia /Colecția cărților de referință. Seria Istoriei/.
- Simion, Aurică: *Regimul politic din România în perioada septembrie 1940 – ianuarie 1941*. [A romániai politikai rendszer 1940 szeptemberétől 1941 januárjáig.] Cluj-Napoca, 1976, Editura Dacia /Istorie Contemporană/.
- Simion, Aurică: *Dictatul de la Viena*. [A bécsi diktátum.] Ediția a II-a. București, 1996, Editura Albatros.
- Szalay Zoltán: A visszacsatolt keleti terület. Bányászat és kohászat. Energiaviszonyok. *Magyar Statisztikai Szemle*, 1940. 8–9. sz.

- Szász Zoltán: A második bécsi döntés. *Convietuirea – Együttélés*, Szeged, 2000. 2–4. sz.
- Szász Zoltán: *A románok története*. Budapest, é. n., Bereményi Könyvkiadó /Népek hazája/.
- Szász Zoltán: Tévutak keresése. Áttelepítési tervek a magyar–román konfliktus feloldására 1940 táján. *História*, 1999. 8. sz.
- Szóllósy Zoltán: A visszacsatolt keleti terület. Mezőgazdaság és állattenyésztés. *Magyar Statisztikai Szemle*, 1940. 8–9. sz.
- Thirring Lajos: A visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi terület. *Magyar Statisztikai Szemle*, 1940. 7. sz.
- Thirring Lajos: A visszacsatolt keleti terület. Terület és népesség. *Magyar Statisztikai Szemle*, 1940. 8–9. sz.
- Tilkovszky Loránt: *Revízió és nemzetiségpolitika Magyarországon, 1938–1941*. Budapest, 1967, Akadémiai Kiadó.
- Tilkovszky Loránt: A magyarországi szociáldemokrácia és a nemzeti problematika a két világháború között (Böhm Vilmos füzetének tükrében). *Múltunk*, 1994. 1–2. sz.
- Tóth Julianna: *A második bécsi döntés közjogi és közigazgatási vetületei Észak-Erdélyben 1940 őszén*. Kézirat. Budapest, 1987, Teleki László Alapítvány Könyvtára, jelzet: K – 845/89.
- Varga E. Árpád: *Népszámlálások a jelenkori Erdély területén. Jegyzetek Erdély és a kapcsolt részek XX. századi nemzetiségi statisztikájának történetéhez*. Budapest, 1992, Regio – MTA Történettudományi Intézet /Regio-könyvek, 10. Kisebbségi Könyvtár/.
- Varga E. Árpád: *Nemzetiségi népességfejlődés és a magyarság lélekszámának alakulása Erdélyben 1920 és 1995 között*. <http://www.kia.hu/könyvtár/erdely/erd20-95.htm>
- Varga E. Árpád: *Városodás, vándorlás, nemzetiség. Adatok és szempontok az erdélyi városi térségek etnikai arculatváltásának vizsgálatához*. <http://www.kia.hu/könyvtár/erdely/varos.htm>